

Sprawozdanie merytoryczne Fundacji Chronić Dobro za rok 2018

1. Dane na temat organizacji

Fundacja Chronić Dobro

Siedziba i adres: ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków

Adres e-mail: kultura@benedyktyni.com

Data rejestracji w KRS: 16 października 2014

KRS: 0000524248, REGON: 123233140

STATUT OPP: 28.11.2017

Komisja Rewizyjna:

Krystyna Sieniawska – Przewodnicząca Komisji, Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk, Jacek Elsner – członkowie Komisji.

Cele statutowe:

1. ratowanie dziedzictwa kulturowego opactwa Benedyktynów w Tyńcu
2. propagowanie duchowości benedyktyńskiej
3. promowanie kultury, tradycji, historii i edukacji związanej z dziedzictwem opactwa Benedyktynów w Tyńcu.

2. Opis realizacji celów statutowych

Rok 2018 był wyjątkowo aktywny i bogaty w wydarzenia, gdyż tematem roku był jeden z kluczowych aspektów europejskiego dziedzictwa benedyktyńskiego, jakim jest kultura i tradycja piśmiennicza. Dzięki funkcjonowaniu w średniowieczu na terenie Europy prężnych skryptoriów klasztornych wiele dzieł antycznych i średniowiecznych przetrwało do naszych czasów, mnisi- skrybowie w okresie kształtowania się państw europejskich i licznych wojen stanowili cenny most między dawnymi a nowożytnymi czasami.

W celu zwrócenia uwagi na ten szczególny wkład benedyktynów do kultury europejskiej zorganizowaliśmy Rok Księgi w opactwie tynieckim, w jego ramach odbyły się:

- wystawa czasowa „W klasztornym skryptorium”, otwarta od 30 kwietnia 2018 do 5 kwietnia 2019 prezentująca różne rodzaje dzieł tworzonych w klasztornych skryptoriach: księgi liturgiczne, kroniki, dokumenty, dzieła edukacyjne itp. Na wystawie został również

przedstawiony proces powstawania ksiąg w średniowieczu oraz warsztat pracy skryby i iluminatora.

- Festiwal Rękopisów – cykl warsztatów specjalistycznych skierowanych do osób dorosłych, takich jak warsztaty iluminacji, kaligrafii, pozłotnictwa, catronage i marblingu. Warsztatom towarzyszyły wykłady i wizyta w archiwach i bibliotekach klasztornych. W festiwalu wzięło udział ok. 60 osób. Warsztaty prowadzili najlepsi specjaliści z Polski, jak i goście z Francji.

- prezentacja rękopisu „Antyfonarza opata Mćcisława”. W opactwie tynieckim funkcjonowało skryptorium oraz bogata biblioteka. Niestety wraz z kasatą klasztoru biblioteka uległa rozproszeniu i najcenniejsze rękopisy średniowieczne pochodzące z Tyńca znajdują się obecnie w Bibliotece Narodowej w Warszawie jako „obiekty skarbcowe”, czyli bardzo trudno dostępne, na co dzień nie pokazywane. Stąd wyjątkowym wydarzeniem był dwudniowy pokaz Antyfonarza opata Mćcisława w opactwie tynieckim, który „odwiedził” miejsce swojego pochodzenia po raz pierwszy po 200 latach.

- Święto Księgi, czyli rodzinne wydarzenie na dziedzińcu opactwa. W ciągu jednego dnia na dziedzińcu pojawiły się stanowiska prezentujące krok po kroku powstawanie książki w średniowieczu – od prezentacji pergaminu i wykonywania atramentu po techniki kaligrafii i iluminacji. W święcie wzięły udział osoby w każdym wieku od małych dzieci po seniorów.

- Dni Książki dla szkół - specjalne warsztaty dla grup szkolnych z małych podkrakowskich miejscowości oraz dla świetlic środowiskowych, których celem było stworzenie własnej książki- pamiątnika oraz poznanie historii powstawania książek rękopiśmiennych. W bezpłatnych warsztatach wzięło udział 218 dzieci.

- konkurs plastyczno-literacki „Wolna i niepodległa – moja opowieść o Ojczyźnie”. Konkurs został skierowany do szkół podstawowych i polega na ręcznym wykonaniu książki (zarówno tekst, jak i ilustracje), które tekst będzie nawiązywał do 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. W konkursie wzięło udział 226 dzieci.

- Książka nie umiera nigdy – weekendowe pokazy książek artystycznych z Pracowni Projektowania Książki ASP w Krakowie.

Ponadto w ramach Roku Księgi odbyły się różnorodne warsztaty rodzinne i dla dorosłych, wykłady oraz wystawa miniatur z warsztatów iluminacji prowadzonych przez Barbarę Bodziony w opactwie tynieckim.

Pozostałe wydarzenia w 2018 roku

Wystawy:

Obrazy Joanny Nalepy „Przechodząc” – 3-21.03.2018

Wystawa Motywy Pasyjne VII – Artystyczne spojrzenie na Drogę Krzyżową - Koło Artystyczno-Naukowe Instytutu Malarstwa i Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

Wystawa „Różnica” Jacka Hajnosa - 6 października – 30 listopada 2018

Koncerty:

HEBDOMAS, czyli siedem pieśni o stworzeniu świata Sebastiana Klonowica – 20.05.2018 (z Polską Operą Królewską)

Piję z rosy Twojego błogosławieństwa – Pieśni Hildegardy z Bingen – 21.07.2018

Współpraca - sympozja:

„Psalmy – poezja czy modlitwa?” – IV sympozjum im. o. Augustyna Jankowskiego - 6.11.2018

Międzynarodowa Konferencja SŁOWO – MELODIA – NEUMA jako podstawa śpiewu gregoriańskiego -20.11.2018

Działania dla rodzin:

Dla rodzin z dziećmi w okresie ferii zimowych i wakacji przygotowane zostały specjalne wprowadzania skierowane do najmłodszych oraz zadania do wykonania w muzeum.

Ruch turystyczny:

Klasztor zwiedziło ok. 37 tys. osób. W tym z wejść biletowanych ok. 16,2 tys. zwiedzało i klasztor i muzeum, ok. 9 tys. tylko klasztor, a ok. 8,2 tys. samo muzeum.

W lutym i w marcu zorganizowane zostało szkolenie dla przewodników po Krakowie, w którym wzięło udział 86 osób.

Działania edukacyjne:

W roku 2018 odbyło się 281 warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 5 339 osób.

W ofercie fundacji jest 17 tematów warsztatów, które poświęcone są różnym aspektom

dziedzictwa benedyktyńskiego oraz historii Tyńca. Najchętniej wybieranymi zajęciami są:

- Od tabliczki po e-booki, czyli historia książki
- W średniowiecznym skrytorium
- W klasztornych murach

Wydarzenia związane z upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego:

1. **Cracovia Sacra** (14-15.08.2018) – w ramach Cracovii Sacry w związku z Rokiem Księgi odbyła się inauguracja szlaku bibliotek klasztornych w ramach programu Krakowa Miasta Literatury UNESCO (oprócz opactwa w Tyńcu, do szlaku dołączyły biblioteki oo. Kapucynów na Piasku, Bonifratrów, Paulinów na Skałce, Misjonarzy i Cystersów w Mogile), pokaz książek z Pracowni Projektowania Książki ASP w Krakowie, wykład prof. Jacka Soszyńskiego o technologiach cyfrowych w badaniach nad średniowieczną książką rękopiśmienną, prezentacji klasztornego skrytorium, oprowadzanie kuratorskie na wystawie i tradycyjne zwiedzanie romańskiej krypty.

2. **Europejskie Dni Dziedzictwa** (8-9.09, 15-16.09) – w ramach dni dziedzictwa zorganizowany został kolejny pokaz książek z Pracowni Projektowania Książki ASP, odbyły się warsztaty dla rodzin „Długie życie sztuki” poświęcone zagadnieniom konserwacji oraz wykład prof. Jerzego Kaliszuka o średniowiecznych rękopisach benedyktyńskich w Polsce.

3. **Obóz wolontariacki „European Heritage Volunteers”** – międzynarodowy obóz wolontariacki został zorganizowany w opactwie Benedyktynów w Tyńcu jako projekt partnerski European Heritage Volunteers w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018.

Przez 2 tygodnie 12 wolontariuszy z 9 krajów pracowało na terenie opactwa tyńckiego, najstarszego istniejącego klasztoru w Polsce, będąc zaangażowani w prace wspierające właściwą konserwację barokowego wyposażenia z marmuru dębnickiego w kościele opactwa w Tyńcu. Program został tak zaplanowany, by grupa mogła być tak blisko prac konserwatorskich, jak jest to możliwe na nieprofesjonalnym poziomie. Wszystkie działania odbywały się pod opieką dyplomowanych konserwatorów i zostały poprzedzone wprowadzeniem historycznym i teoretycznym. Oprócz wsparcia prac konserwatorskich obóz był okazją do wymiany międzykulturowej, każdy wolontariusz przygotował prezentację

wybranego obiektu dziedzictwa ze swojego kraju, a międzynarodowa kolacja była okazją do poznania dziedzictwa kulinarnego krajów z których pochodzili wolontariusze, czyli z Filipin, Kanady, Libanu, Niemiec, Polski, Portugalii, Rosji, Stanów Zjednoczonych i Włoch.

Sieć European Heritage Volunteers

Sieć European Heritage Volunteers od ponad dwudziestu lat zajmuje się wolontariatem związanym z dziedzictwem. Jej celem jest tworzenie powiązań pomiędzy obszarami dziedzictwa i wolontariatu poprzez ciągłe działanie na rzecz promowania ich głębszego zrozumienia wśród osób działających na którymkolwiek z tych pól, a także na rzecz łączenia tych dwóch dziedzin poprzez praktyczne i użyteczne projekty i inicjatywy edukacyjne.

Z punktu widzenia dziedzictwa wolontariat jest często w nieuzasadniony sposób kojarzony z nieprofesjonalnym podejściem, a dla organizacji pracujących z wolontariuszami istnieją bardziej wynagradzające obszary zaangażowania, szczególnie te społeczne. Poza tym często organizacje takie rzeczywiście nie doceniają wagi pełnego profesjonalizmu w podejściu do dziedzictwa.

Jednak obiekty dziedzictwa mają duże zapotrzebowanie na wolontariat polegający nie tylko na zbieraniu funduszy i organizowaniu dochodowych wydarzeń w celu umożliwienia późniejszego finansowania ich konserwacji, ale także na praktycznej, użytecznej pracy w samych tych obiektach. Szczególnie na terenach wiejskich i strukturalnie słabszych praktyczne zaangażowanie miejscowej ludności jest prawdopodobnie jedyną możliwością konserwacji danego obiektu dziedzictwa. Chodzi jednak o coś więcej: własna, praktyczna praca i fizyczne zaangażowanie tworzy poziom utożsamienia z dziedzictwem, który inaczej byłby trudny do osiągnięcia.

Działania na rzecz ochrony i konserwacji zabytkowej struktury opactwa:

W 2018 roku rozpoczęty został trzyletni program konserwacji barokowego wyposażenia kościoła z marmuru dębnickiego (pierwszy etap: ołtarz główny, balustrady prezbiterium, stalla opacka) oraz przeprowadzono konserwację malowideł ściennych w kaplicy św. Scholastyki. Do kościoła powrócił historyczny żyrandol, którego konserwacja była finansowana m.in. z pozyskanego przez Fundację 1%. Fundacja wspiera opactwo w prowadzonych pracach konserwatorskich.

Współpraca:

Fundacja jest nadal członkiem Małopolskiej Sieci NGO, Federacji Miejsc Kluniackich oraz

Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

Środki z 1%

W 2018 roku Fundacja Chronić Dobro otrzymała z 1% - 9247,80 zł, z tego:

- 60% przeznaczone zostało na wsparcie prac konserwatorskich prowadzonych w kościele opactwa
- 30% na ubezpieczenie prezentacji bezcennego rękopisu „Antyfonarza opata Mściława” z Biblioteki Narodowej w Warszawie (ubezpieczenie było wymogiem BN)
- 10% na organizację bezpłatnych zajęć dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez fundację.

4. W roku 2018 Zarząd Fundacji Chronić Dobro podjął następujące uchwały:

Uchwała 1/2018 z dnia 7.06.2018 w sprawie przyjęcia Sprawozdania Finansowego za rok 2017.

Uchwała nr 2/2018 z dnia 27.07.2018 w sprawie zmiany treści statutu Fundacji Chronić Dobro

